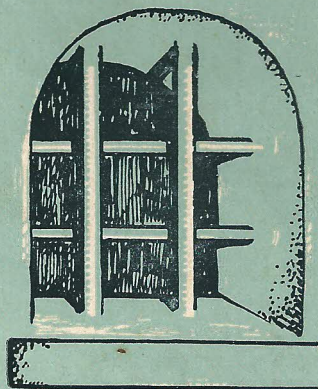

1940
1945

onze gevallen en
onze gevangenen

aan de strijders

o, strijders, die uw liefde en leven,
uw kracht, uw geest en heldenmoed,
aan heel de menschheid hebt gegeven,
u brengen wij een broedergroet!
gij zijt de vreugde onzer dagen,
gij zijt ons troost en hulp en hoop,
gij helpt ons 't bittere leed te dragen,
dat als een kanker ons besloop!

wij volgen u, o dapp're strijders,
met levenslust en stervensmoed,
aaneengesloten als belijders
der leer, dat eendracht winnen doet
en gaat g'ons moedig voor ten zege,
dan heffen w'onze kind'ren hoog:
heil u! de toekomst lacht ons tegen!
de dag der vrijheid rijst omhoog!

DIRK TROELSTRA

DE GEVALLENEN

en

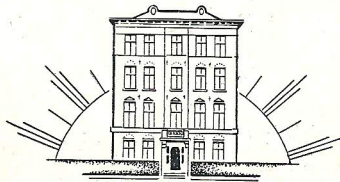
DE GEVANGENEN

onder de

BESTUURDERS EN LEDEN VAN ONZE VERENIGING

ONZE SLACHTOFFERS VAN DE
DUIITSE TERREUR TIJDENS DE
BEZETTING VAN ONS LAND

1940 - 1945

NEDERLANDSE VERENIGING VAN FABRIKSARBEIDERS (STERS)

MUSEUMPLEIN 17 - AMSTERDAM

Terreur!

Vijf jaar lang woedde de terreur van den Duitsen bezetter onder de bevolking van ons land.

Een terreur even meedogenloos als onrechtvaardig. Onrechtvaardig? Naar de maatstaf van de vijand stellig niet. De meeste kameraden toch zijn gevallen als een gevolg van hun verzet tegen den indringer, tegen den overweldiger, tegen den aanrander van onze vrijheidsrechten. Vijf jaar lang werd ons de plumpe soldatenlaars op de nek gezet.

Het verzet, ook onder onze leden en bestuurders, was van verschillende aard. De een was actief, de ander passief in zijn verzet. Vaak werd daar echter door den vijand geen verschil in gezien.

Klonk niet het „fiere” woord van een Seys Inquart: „Wie niet vóór ons is, is tegen ons!” Dat woord werd gesproken op het terrein vóór ons Verenigingsgebouw aan het Museumplein te Amsterdam.

Welnu, geen weldenkende, geen goede vaderlander was vóór de heilloze „beginselen” van deze nieuwe barbaren. En dus waren zij allen *tegen* hen.

Dat moest worden gestraft! Zij, die een andere opvatting hadden dan de dictatuur-aanbidders, moesten voor die opvatting boeten, wanneer zij daarvan in de een of andere vorm blijk gaven. Zeker: „Gedachten zijn vrij”, zongen wij vroeger. Doch in de rampzalige jaren van 15 Mei 1940 tot 5 Mei 1945, mochten wij die vrije gedachten niet uitspreken, noch in onze arbeid laten blijken. Deden wij dat wel, de buitenlandsche beulen en hun

binnenlandse handlangers, stonden klaar om hen te grijpen, hen op te sluiten, af te ranselen of hun het leven te ontnemen.

Zo zijn er duizenden „ingesperrt” en ter dood gebracht. Ook onder onze bestuurders en onze leden heeft den wreedaard, waar niets menselijks meer aan te herkennen was, ruw om zich heen gegrepen.

Niet minder dan 39 doden hebben wij te betreuren, die, hetzij voor het vuurpeleton zijn gevallen, een ellendige dood in de concentratiekampen zijn gestorven, dan wel door een bombardement om het leven zijn gekomen.

Dat waren dan de soldaten *zonder* uniform. Daarnaast zijn er velen, die als soldaten *met* uniform dapper hun vaderlandse plicht hebben vervuld en op het slagveld zijn gesneuveld.

Deze allen zijn de onherstelbare offers. Door hun dood werden ook de vrouwen, die hun mannen, de ouders, die hun kinderen, de jongens, die hun vader zagen vallen, getroffen op een wijze, waarvan het leed niet te peilen is. Vele plaatsen zullen voor altijd ledig blijven!

Ere, zij hun nagedachtenis tot in lengte van dagen.

Naast hen, die vielen, zijn er vele anderen, die de tol van hun houding tegenover de vijand op andere, zij het gelukkig niet onherstelbare, wijze hebben moeten betalen. Het zijn 42 van onze bestuurders en leden, die kortere of langere tijd in gevangenis of concentratiekamp hebben moeten zuchten. Ook zij hebben een offer aan onze goede zaak gebracht.

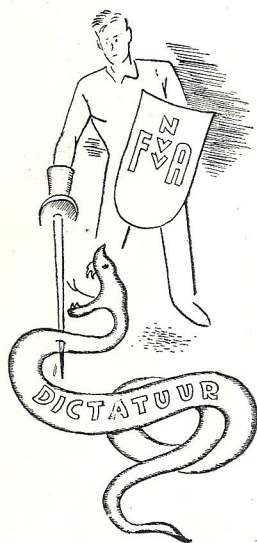
Aan hen allen, doden en overlevenden, is dit boekje gewijd. Het zal als een eeuwigdurende aanklacht zijn tegen de nationaal-socialistische geweldenaars. En als een waarschuwing voor ons allen, teneinde te voorkomen dat wij ooit weder in de klauwen van dictatuur-aanhangers zouden geraken.

Amsterdam, Juni 1946

Voor het Hoofdbestuur,

W. de Jonge.

Voorzitter.

SIMON DE LA BELLA

Deze was voor de oorlog tweede voorzitter van het N.V.V. Direct nadat de nazi's het N.V.V. hadden overweldigd, werd hij ontslagen. Niet lang daarna is hij gevangen genomen en na eerst in Amsterdam in de gevangenis te zijn opgesloten is hij later overgebracht naar een concentratiekamp in Duitsland. Wat hem daar is overkomen laat zich slechts denken, alleen uit het feit dat hij Jood was. Hij is dan ook in het kamp gestorven, doch wij weten niet precies onder welke omstandigheden. Met hem is een bekwaam strijder voor de zaak der arbeiders heen gegaan. Zijn nagedachtenis blijft bij allen die het wel menen steeds in hoge ere. Op de eerste Meidag van 1941 heeft hij in een concentratiekamp een gedicht gemaakt, dat hij naar ons land heeft weten te smokkelen. Het is een ontroerend gedicht en wij plaatsen het hieronder.

Een laatste groet

Een levensteken en een groet,
Een stemmingsbeeld van het gemoed;
De studie en het werk ten spijt:
Eentonigheid . . .
De dagen zonder doel,
Een rusteloos gevoel,
Tot dragen van het lot bereid,
Gelatenheid.

Verlangen naar het vrije leven,
De krachten weer te kunnen geven
Aan allen, die met zorg belaân,
Met moeite door het leven gaan.
Verlangen naar het bos, de hei,
De zee, het strand, de groene wei,
Naar 't weerzien, ook der maats in tal . . .
Als eens de zon weer schijnen zal!

H. ARBEID was lid van de Verenigingsraad voor Amsterdam.

Hij was in Amsterdam geboren op 22 Februari 1888. Was van Joodse bloede. Is op 19 Februari 1943 door de S.D. van zijn bed gelicht en naar het concentratiekamp te Vught gebracht. Is daarna naar het kamp te Westerbork getransporteerd en vervolgens, op 27 Mei 1943 op transport gesteld naar Duitsland, (waarschijnlijk naar de gas-kamers van Auschwitz). Positieve berichten ontbreken, doch men moet helaas aannemen, dat hij, alleen omdat hij Jood was, een vreeselijke dood is gestorven.

C. GANS was geruime tijd bestuurder van onze afdeling Amsterdam II. Hij is op 17 Januari 1902 geboren. Hij weigerde, ofschoon dat van de Joden geëist werd, als afdelingsbestuurder te bedanken. Dit moet de oorzaak van zijn arrestatie zijn geweest. Gans werd ontboden bij de veldgendarmerie, toen gevestigd in ons Verenigingsgebouw aan het Museumplein te Amsterdam. Daar vond het eerste verhoor plaats, zeer waarschijnlijk op de bekende wijze. In Juli 1942 is hij naar Polen getransporteerd, waar hij het vreselijke lot van zovele anderen heeft moeten delen.

